

IBA Taisyklės dėl įrodymų rinkimo tarptautiniame arbitraže

*Priimtos IBA Tarybos sprendimu
2020 m. gruodžio 17 d.
Tarptautinė Advokatų Asociacija*

the global voice of
the legal profession

IBA Taisyklės dėl įrodymų rinkimo tarptautiniame arbitraže

*Priimtos IBA Tarybos sprendimu
2020 m. gruodžio 17 d.
Tarptautinė Advokatų Asociacija*

the global voice of
the legal profession®

A Note on Translations

This document was originally prepared in English by a working group of the International Bar Association and was adopted by IBA Council Resolution.

In the event of any inconsistency between the English language versions and the translations into any other language, the English language version shall prevail.

The IBA would like to acknowledge the work of Ms Giedre Aukstuoliene (Ellex) and Ms Vilija Vaitkute Pavan (Ellex) in the translation and review of these Rules.

Tarptautinė Advokatų Asociacija
10 St Bride Street, 4 Aukštas
Londonas EC4A 4AD
Jungtinė Karalystė
Tel.: +44 (0)20 7842 0090
Faks.: +44 (0)20 7842 0091
www.ibanet.org

ISBN: 978 0 948711 41 1

Visos teisės saugomos

© Tarptautinė Advokatų Asociacija 2021

Jokia medžiagos, saugomos pagal šį autorių teisių pranešimą, dalis negali būti atkurta ar panaudota jokia forma ir jokiais priemonėmis, elektroninėmis ar mechaninėmis, įskaitant kopijavimą, įrašymą ar kitą informacijos laikymo ir atkūrimo sistemą be rašytinio autorių teisių turėtojo leidimo.

Turinys

Apie Arbitražo Komitetą

4

Pratarmė

5

Taisyklės

7

Pirminės Darbo Grupės nariai
(1999 m. Taisyklių rengėjai)

25

IBA Taisyklių dėl įrodymų rinkimo priežiūros pakomitečio nariai
(2010 m. peržiūra)

27

Peržiūros Darbo Grupės nariai (2020 m. peržiūra)

30

the global voice of
the legal profession®

Apie Arbitražo Komitetą

Įsteigtas kaip Komitetas prie Tarptautinės advokatų asociacijos Teisinės praktikos skyriaus, kuris telkia dėmesį į įstatymus, praktiką ir procedūras, susijusias su arbitražu ir transnacionaliniais ginčais, Arbitražo Komitetas šiuo metu turi daugiau kaip 3 000 narių iš daugiau nei 130 šalių, ir narių skaičius nuolat didėja.

Savo publikacijomis ir konferencijomis Komitetas siekia pasidalinti informacija apie tarptautinį arbitražą, skatinti jo naudojimą ir padidinti jo efektyvumą. Komitetas turi veikiančius pakomitečius ir, kur laiko tinkama, steigia darbo grupes konkrečioms problemoms spręsti.

Pratarmė

Šios IBA taisyklės dėl įrodymų rinkimo tarptautiniame arbitraže (IBA taisyklės dėl Įrodymų) yra atnaujinta IBA taisyklių dėl įrodymų rinkimo tarptautiniame komerciniame arbitraže, parengtų Arbitražo komiteto Darbo grupės 1999 m., peržiūrėtų Peržiūros pakomitečio 2009 m. ir papildomai peržiūrėtų Darbo grupės 2020 m. Darbo grupės, Peržiūros pakomitečio ir Darbo grupės nariai yra išvardinti nuo 25 psl.

IBA išleido šias Taisykles kaip šaltinį šalims ir arbitrams, skirtą suteikti veiksmingą, ekonomišką ir sąžiningą procesą renkant įrodymus tarptautiniame arbitraže. Taisyklės sukuria mechanizmus dokumentų pateikimui, liudytojų dėl faktų ir ekspertų dalyvavimui, apžiūroms, o taip pat ir posėdžio dėl įrodymų tyrimo organizavimo tvarką. Šios Taisyklės yra sukurtos būti naudojamos kartu su ir būti priimtoms institucinėmis, ad hoc ar kitomis taisyklėmis ar procedūromis, reguliuojančiomis tarptautinį arbitražą. IBA Taisyklės dėl Įrodymų atspindi procedūras, naudojamas daugelyje skirtingų teisinių sistemų ir gali būti ypatingai naudingos, kai šalys yra iš skirtingų valstybių.

Nuo taisyklių išleidimo 1999 m., IBA Taisyklės dėl įrodymų rinkimo tarptautiniame komerciniame arbitraže gavo platų pripažinimą tarptautinio arbitražo bendruomenėje. 2008 m. peržiūros procesas buvo inicijuotas tuometinių Arbitražo komiteto pirmininkų Sally Harpole ir Pierre Bienvenu. Peržiūrėta IBA Taisyklių dėl Įrodymų versija buvo išvystyta IBA Taisyklių dėl Įrodymų peržiūros pakomitečio, padedant 1999 m. Darbo grupei. Peržiūrėtos Taisyklės pakeitė IBA Taisykles dėl įrodymų rinkimo tarptautiniame komerciniame arbitraže, kurios pačios pakeitė IBA Papildomas taisykles, reguliuojančias įrodymų pateikimą ir priėmimą tarptautiniame komerciniame arbitraže, išleistas 1983 m.

2019 m. atsižvelgiant į ataskaitą dėl IBA soft-law produktų priėmimo, buvo sukurta Peržiūros darbo grupė peržiūrėti ir atnaujinti Taisykles pagal poreikį. Šios peržiūrėtos taisyklės pakeičia IBA Taisykles dėl įrodymų rinkimo tarptautiniame arbitraže, priimtas 2010 m.

Jeigu šalys nori įtraukti IBA Taisykles dėl Įrodymų į savo arbitražines išlygas, rekomenduojama, kad jos įrašytų toliau nurodomą tekstą į išlygą, pasirenkant vieną iš nurodytų alternatyvų:

„[Papildomai, greta institucinių, ad hoc ir kitų šalių pasirinktų taisyklių,] [šalys susitaria, kad arbitraže bus vadovaujamosi IBA Taisyklėmis dėl Įrodymų, galiojančiomis [šio susitarimo pasirašymo dieną/arbitražo pradžios dieną].“

Papildomai, šalys ir Arbitražo teismai gali priimti IBA Taisykles dėl Įrodymų visa apimti ar iš dalies arbitražo procese pradžioje arba bet koku metu po to. Jie taip pat gali keisti jas ar naudoti jas kaip gaires vystant savo pačių procedūras.

Peržiūrėtos IBA Taisyklės dėl Įrodymų buvo priimtos IBA Tarybos sprendimu 2020 m. gruodžio 17 d. IBA Taisyklės dėl įrodymų yra prieinamos anglų kalba ir vertimai į kitas kalbas yra suplanuoti. IBA Taisyklių dėl įrodymų kopijos gali būti užsakytos iš IBA, taisyklės taip pat yra prieinamos atsisiųsti adresu **tinyurl.com/iba-Arbitration-Guidelines**. IBA Taisyklių dėl Įrodymų komentaras, skirtas padėti šalims ir Arbitražo teismams taikyti ir interpretuoti IBA Taisykles dėl Įrodymų, yra prieinamas atsisiuntimui adresu, nurodytu aukščiau.

Gaëtan Verhoosel
Philippe Pinsolle

Direktoriai, Arbitražo Komitetas
2020 m. gruodžio 17 d.

Taisyklės

Preambulė

1. Šiomis IBA Taisyklėmis dėl įrodymų rinkimo tarptautiniame arbitraže siekiama įtvirtinti efektyvą, ekonomišką bei sąžiningą įrodymų rinkimo tarptautiniame arbitraže procesą, ypač tarp Šalių iš skirtingų teisės sistemų. Šios taisyklės yra skirtos papildyti teisinis nuostatas bei institucinio, *ad hoc*, ar kitas arbitražo taisykles, taikomas arbitražiniam nagrinėjimui.
2. Šalys bei Arbitražo teismai gali visa apimtimi arba iš dalies taikyti IBA Taisykles dėl įrodymų rinkimo, reguliuodami arbitražo procesą arba vadovautis jomis kaip gairėmis, kuriant savas procedūras. Taisyklėmis nesiekama riboti tarptautinio arbitražo lankstumo, kas yra neatskiriama tarptautinio arbitražo dalis ir jo pranašumas, todėl Šalys ir Arbitražo teismai yra laisvi jas adaptuoti konkrečioms kiekvieno arbitražo aplinkybėms.
3. Įrodymų rinkimas turi būti atliekamas laikantis principo, kad kiekviena Šalis veikia gera valia ir turi teisę iš anksto, prieš įrodymų tyrimo posėdį, ar bet kokių faktų ar pagrindų nagrinėjimą, žinoti apie įrodymus, kuriais remiasi kitos Šalys.

Sąvokos

IBA Taisyklėse dėl Įrodymų:

„*Arbitražo teismas*“ reiškia vienasmenį arbitrą arba arbitrų kolegiją;

„*Ieškovas*“ reiškia Šalį ar Šalis, kurios pradėjo arbitražą, ir bet kokią kitą Šalį, kuri įstojo į procesą ar kaip nors kitaip buvo įtraukta tokios Šalies ar Šalių pusėje;

„*Dokumentas*“ reiškia raštą, pranešimą, nuotrauką, brėžinį, programą ar bet kokios rūšies informaciją, įrašytą ar išsaugotą popieriuje, elektroninėmis, audiovizualinėmis ar kitomis priemonėmis;

„*Įrodymų tyrimo posėdis*“ reiškia bet kokį posėdį, nepriklausomai nuo to, ar jis vyksta kelias dienas paeiliui, ar ne, kurio metu Arbitražo teismas asmeniškai, telekonferencijos, vaizdo konferencijos ar kitokiu būdu priima žodinius ar kitus įrodymus;

„*Eksperto išvada*“ reiškia Šalių arba Arbitražo teismo paskirto Eksperto rašytinę ataskaitą;

„*Bendrosios taisyklės*“ reiškia institucines, *ad hoc* ar kitas taisykles, taikomas arbitražiniam nagrinėjimui;

„*IBA Taisyklės dėl įrodymų rinkimo*“ arba „*Taisyklės*“ reiškia šias IBA Taisykles dėl įrodymų rinkimo tarptautiniame arbitraže, kurios, laikas nuo laiko, gali būti papildytos ar pakeistos;

„*Šalis*“ reiškia arbitražo proceso šalį;

„*Šalies paskirtas Ekspertas*“ reiškia Šalies paskirtą fizinį ar juridinį asmenį, kuris teikia ataskaitą konkrečiais Šalies nustatytais klausimais;

„*Nuotolinis posėdis*“ reiškia posėdį, kuri visa apimtimi ar dalimis ar tik konkrečių dalyvių atžvilgiu, vyksta naudojant telekonferencijos, vaizdo konferencijos ar kitą komunikacijos technologiją, kurios pagalba asmenys, esantys daugiau negu vienoje vietoje, dalyvauja tuo pačiu metu;

„*Prašymas dėl dokumentų pateikimo*“ reiškia rašytinį Šalies prašymą kitai Šaliai pateikti Dokumentus;

„*Atsakovas*“ reiškia Šalį ar Šalis, kurių atžvilgiu Ieškovas pareiškė savo reikalavimą, ir bet kokią kitą Šalį, kuri įstojo į procesą ar kaip nors kitaip buvo įtraukta tokios Šalies ar Šalių pusėje, taip pat įskaitant ir Atsakovą, pareiškiantį priešieškini;

„*Arbitražo teismo paskirtas Ekspertas*“ reiškia Arbitražo teismo paskirtą fizinį ar juridinį asmenį, kuris teikia ataskaitą konkrečiais Arbitražo teismo nustatytais klausimais;

ir

„*Liudytojo parodymai*“ reiškia rašytinius faktų liudytojų parodymus.

1 straipsnis. Taikymo sritis

1. IBA Taisyklės dėl įrodymų rinkimo reglamentuoja įrodymų rinkimą, kai Šalys susitarė arba Arbitražo teismas nusprendė dėl jų taikymo, išskyrus atvejus, kai konkreti taisyklių nuostata neatitinka kokios nors imperatyvios teisės normos, kurios taikymas byloje yra nustatytas Šalių ar Arbitražo teismo.
2. Kai Šalys susitarė taikyti IBA Taisykles dėl įrodymų rinkimo pilna apimtimi ar iš dalies, yra laikoma, kad jos susitarė, nesant priešasčių manyti priešingai, dėl tos Taisyklių redakcijos taikymo, kuri galiojo tokio susitarimo sudarymo metu.
3. Jeigu kurios nors Taisyklių nuostatos neatitinka Bendrųjų taisyklių, Arbitražo teismas IBA Taisykles dėl įrodymų rinkimo turi taikyti tokiu būdu, koku yra geriausiai pasiekiami, kiek įmanoma, tiek Bendrųjų taisyklių, tiek IBA Taisyklių tikslai, nebent Šalys susitaria priešingai.
4. Kilus ginčui dėl IBA Taisyklių reikšmės, Arbitražo teismas turi jas interpretuoti atsižvelgdamas į jų paskirtį ir tinkamiausiu konkrečiam arbitražo procesui būdu.
5. Tiek, kiek IBA Taisyklės ir Bendrosios taisyklės nereglamentuoja kokių nors įrodymų rinkimo klausimų ir Šalys nėra susitarusios kitaip, Arbitražo teismas turi vykdyti įrodymų rinkimą taip, kaip mano esant tinkama pagal bendruosius IBA Taisyklių dėl įrodymų rinkimo principus.

2 straipsnis. Pasitarimas dėl klausimų, susijusių su įrodinėjimu

1. Kiek įmanoma ankstyvesnėje proceso stadijoje Arbitražo teismas turi su Šalimis tartis ir skatinti jas tartis tarpusavyje tam, kad būtų susitarta dėl efektyvaus, ekonomiško ir sąžiningo įrodymų rinkimo proceso.
2. Konsultacijos įrodinėjimo klausimais gali apimti įrodymų rinkimo apimtį, laiką ir būdą, įskaitant, kiek taikoma:
 - (a) liudytojų parodymų bei Ekspertų ataskaitų rengimą ir teikimą;
 - (b) liudytojų žodinių parodymų išklausymą bet kuriame Įrodymų tyrimo posėdyje;
 - (c) Dokumentų išreikalavimui taikomus reikalavimus, procedūras bei formą;
 - (d) arbitraže teikiamų įrodymų konfidencialumo apsaugos lygį;
 - (e) bet kokių kibernetinio saugumo ir duomenų apsaugos klausimų sprendimą; ir
 - (f) efektyvumo, ekonomiškumo bei išteklių tausojimo skatinimą įrodymų rinkimo procese.
3. Arbitražo teismas yra raginamas iš karto, kai tik jam atrodo tinkama, nurodyti Šalims klausimus:
 - (a) kurie, Arbitražo teismo nuomone, yra svarbūs bylai ir reikšmingi jos baigčiai; ir (ar)
 - (b) dėl kurių būtų tikslinga atlikti preliminarų vertinimą.

3 straipsnis. Dokumentai

1. Per Arbitražo teismo nustatytą terminą kiekviena Šalis privalo Arbitražo teismui ir kitai Šaliai pateikti visus jai (dokumentus teikiančiai šaliai) prieinamus Dokumentus, kuriais ji remiasi, įskaitant viešus ir viešai prieinamus Dokumentus, išskyrus tuos Dokumentus, kurie jau yra pateikti kitos Šalies.

2. Per Arbitražo teismo nustatytą terminą bet kuri Šalis turi teisę Arbitražo teismui ir kitai Šaliai teikti Prašymus dėl dokumentų pateikimo.
3. Prašyme dėl dokumentų pateikimo turi būti nurodyta:
 - (a) (i) kiekvieno prašomo pateikti Dokumento apibūdinimas, pakankamas jį identifikuoti; (ii) prašomų Dokumentų, kurie pagrįstai tikėtina, kad egzistuoja, kategorijos siauras ir konkretus pakankamo detalumo apibūdinimas (įskaitant dalyką); jeigu Dokumentai yra laikomi elektronine forma, prašanti Šalis gali, ar Arbitražo teismas gali prašančią šalį įpareigoti, identifikuoti konkrečias laikmenas, paieškos sąlygas, asmenis ar kitas tokių dokumentų efektyvios ir ekonomiškos paieškos priemonės;
 - (b) paaiškinimas, kuo prašomi Dokumentai yra svarbūs nagrinėjamai bylai ir reikšmingi jos baigčiai; ir
 - (c) (i) patvirtinimas, kad Dokumentai, kurių yra prašoma, nėra turimi, saugomi ar kontroliuojami prašymą teikiančios Šalies, ar paaiškinimas, dėl kokių priežasčių prašymą teikiančiai Šaliai šiuos Dokumentus pateikti pačiai būtų nepagrįstai sudėtinga;
(ii) paaiškinimas, dėl kokių priežasčių prašymą teikianti Šalis mano, kad Dokumentus turi, saugo ar kontroliuoja kita Šalis.
4. Per Arbitražo teismo nustatytą terminą Šalis, kuriai yra skirtas Prašymas dėl dokumentų pateikimo, privalo kitoms Šalims ir, jei Arbitražo teismas taip nurodo, Arbitražo teismui pateikti visus prašomus Dokumentus, kuriuos ji turi, saugo ar kontroliuoja, ir dėl kurių ji nepareiškia prieštaravimų.
5. Jei Šalis, kuriai yra skirtas Prašymas dėl dokumentų pateikimo, turi prieštaravimų dėl kai kurių ar visų prašomų Dokumentų, ji prieštaravimą Arbitražo teismui ir kitoms Šalims išdėsto raštu per Arbitražo teismo nustatytą terminą. Tokio prieštaravimo

priežastys turi būti kurios nors iš 9.2 arba 9.3 Straipsniuose nurodytų priežasčių, arba bet kurio iš 3.3. Straipsnyje numatytų reikalavimų nesilaikymas. Jei taip nurodo Arbitražo teismas, ir per nurodytą terminą, prašymą pateikusi šalis gali atsakyti į prieštaravimą.

6. Gavęs tokį prieštaravimą ir atsakymą, Arbitražo teismas gali paraginti Šalis pasitarti tarpusavyje su tikslu išspręsti šį prieštaravimą.
7. Bet kuri Šalis per Arbitražo teismo nustatytą terminą gali Arbitražo teismo prašyti išspręsti prieštaravimą. Tokiu atveju Arbitražo teismas per protingą terminą išnagrinėja Prašymą dėl įrodymų pateikimo, prieštaravimą ir atsakymą į prieštaravimą. Arbitražo teismas gali nurodyti Šaliai, kuriai buvo pareikštas šis Prašymas, pateikti bet kurį pareikalautą Dokumentą, kurį ji turi, saugo ar kontroliuoja, jei Arbitražo teismas nustato, kad (i) aplinkybės, kurias prašanti Šalis siekia įrodyti, yra svarbios nagrinėjamai bylai ir reikšmingos jos baigčiai; (ii) netaikomos 9.2 arba 9.3 Straipsniuose numatytos prieštaravimo priežastys; ir (iii) buvo išpildyti 3.3. Straipsnio reikalavimai. Visi šie Dokumentai turi būti pateikti kitoms Šalims ir, jeigu Arbitražo teismas taip nurodo, pačiam Arbitražo teismui.
8. Išskirtiniais atvejais, kai prieštaravimo pagrindumas gali būti patikrinamas tik peržiūrėjus Dokumentą, Arbitražo teismas gali nuspręsti neperžiūrėti tokio Documento. Tokiu atveju, Arbitražo teismas, pasitaręs su Šalimis, gali skirti nepriklausomą ir nešališką ekspertą, tam, kad jis, laikydamasis konfidencialumo, peržiūrėtų bet kurį tokį Dokumentą ir pateiktų išvadą dėl prieštaravimo. Ta apimtimi, kiek Arbitražo teismas patenkina prieštaravimą, ekspertas peržiūrėto Documento turinio negali atskleisti nei Arbitražo teismui, nei kitoms Šalims.
9. Jeigu Šalis siekia išreikalauti Dokumentus iš fizinio ar juridinio asmens, kuris nėra arbitražo proceso Šalis, ir iš kurio Šalis pati

Dokumentų gauti negali, Šalis per Arbitražo teismo nustatytą terminą gali prašyti Arbitražo teismo imtis bet kokių teisėtų veiksmų tam, kad prašomi Dokumentai būtų gauti, ar prašyti Arbitražo teismo leidimo imtis tokių veiksmų pačiai. Šalis tokį prašymą Arbitražo teismui ir kitoms Šalims turi pateikti raštu, o prašyme turi būti nurodyti duomenys, numatyti 3.3 Straipsnyje. Arbitražo teismas privalo priimti sprendimą dėl tokio prašymo ir turi imtis, įpareigoti prašančią Šalį imtis, arba nurodyti kitai Šaliai imtis tokių veiksmų, kuriuos Arbitražo teismas laiko priimtinais, jeigu savo nuožiūra nustato, kad (i) Dokumentai būtų svarbūs bylai ir reikšmingi jos baigčiai, (ii) 3.3 Straipsnyje nustatyti reikalavimai yra išpildyti ir (iii) nėra 9.2 arba 9.3 Straipsniuose nustatytų prieštaravimo priežasčių.

10. Bet kuriuo metu iki arbitražo bylos pabaigos Arbitražo teismas gali (i) bet kurios Šalies prašyti pateikti Dokumentus, (ii) bet kurios Šalies prašyti pasinaudoti savo geriausiomis pastangomis imantis, arba (iii) imtis pats bet kokių žingsnių, kuriuos jis laiko tinkamais, siekiant gauti Dokumentus iš bet kurio fizinio ar juridinio asmens. Bet kuri Šalis gali pareikšti prieštaravimus dėl kurių nors iš 9.2 arba 9.3 Straipsniuose nustatytų priežasčių. Tokiais atvejais atitinkamai taikomi 3.4 – 3.8 Straipsniai.
11. Per Arbitražo teismo nustatytą terminą Šalys gali pateikti Arbitražo teismui ir kitoms Šalims bet kokius papildomus Dokumentus, kuriais jos ketina remtis, ar kurie, jų manymu, dėl klausimų, iškeltų pateiktuose ar išreikalautuose Dokumentuose, Liudytojų parodymuose, Ekspertų išvadose, ar kituose Šalių procesiniuose dokumentuose, tapo svarbūs bylai ir turi reikšmę bylos baigčiai.
12. Atsižvelgiant į procesinio dokumento ar Dokumentų pateikimo formą, išskyrus kai Šalys susitaria kitaip arba, jei tokio susitarimo nėra, Arbitražo teismas nusprendžia kitaip:

- (a) Dokumentų kopijos turi atitikti originalą bei, esant Arbitražo teismo prašymui, patikrinimui turi būti pateikti visi originalūs Dokumentai;
- (b) Dokumentai, kuriuos Šalis turi elektronine forma, turi būti pateikiami patogiausią ir ekonomiškiausią formą taip, kad gavėjai galėtų jais protingai pasinaudoti;
- (c) Šalis nėra įpareigojama pateikti kelias kopijas iš esmės identiškų Dokumentų;
- (d) Dokumentų, kurie teikiami pagal Prašymą dėl dokumentų pateikimo, nereikia versti; ir
- (e) Prie Arbitražo teismui pateiktų Dokumentų ne arbitražo kalba pridedami vertimai, atitinkamai pažymint vertimus.

13. Bet koks Dokumentas, pateikiamas ar išreikalautas iš Šalies ar asmens, nesančio arbitražo bylos Šalimi, kuris nėra viešai prieinamas, Arbitražo teismo ir kitų Šalių turi būti laikomas konfidencialiu ir naudojamas tik arbitražo bylai. Šis reikalavimas nėra taikomas tiek, kiek toks atskleidimas reikalingas įvykdyti teisinę pareigą, apginti ar įgyvendinti teisę, ar priverstinai vykdyti ar ginčyti sprendimą *bona fide* teisiniame procese valstybės teisme ar kitoje teisminėje institucijoje. Arbitražo teismas gali priimti nutartis, nustatančias šio konfidencialumo sąlygas. Šis reikalavimas turi nepažeisti kitų konfidencialumo pareigų arbitražo procese.

14. Jeigu arbitražo procesas išskiriamas į atskirus klausimus ir stadijas (pavyzdžiui, jurisdikcijos, preliminarus vertinimo, atsakomybės ar žalos), Arbitražo teismas, pasitaręs su Šalimis, gali kiekvienam atskiram klausimui ar stadijai nustatyti terminus pateikti Dokumentus bei Prašymus dėl dokumentų pateikimo.

4 straipsnis. Faktinių aplinkybių Liudytojais

1. Per Arbitražo teismo nustatytą terminą kiekviena Šalis turi nurodyti liudytojus, kurių parodymais ji ketina remtis, ir šių parodymų dalyką.
2. Bet kuris asmuo gali duoti parodymus kaip liudytojas, įskaitant Šalį ir Šalies tarnautoją, darbuotoją ar kitą atstovą.
3. Šalis, jos tarnautojai, darbuotojai, teisiniai patarėjai bei kiti atstovai gali apklausti savo liudytojus ar potencialius liudytojus ir su jais aptarti jų būsimus parodymus.
4. Arbitražo teismas gali kiekvienai Šaliai nurodyti per nustatytą terminą pateikti Arbitražo teismui ir kitoms Šalims kiekvieno Liudytojo, kurių parodymais ji ketina remtis, parodymus, išskyrus tų liudytojų, kurių parodymų yra prašoma pagal 4.9 ar 4.10 Straipsnius. Jeigu Įrodymų tyrimo posėdis yra išskiriamas į atskirus klausimus ar stadijas (tokius kaip jurisdikcijos, preliminarus vertinimo, atsakomybės ar žalos), Arbitražo teismas ar Šalys bendru sutarimu gali nustatyti terminus Liudytojų parodymams pateikti kiekvienam klausimui ar stadijai atskirai.
5. Kiekvienuose Liudytojų parodymuose turi būti nurodyta:
 - (a) liudytojo visas vardas ir adresas, jo ar jos esamas ir buvęs ryšys (jeigu yra) su kuria nors iš Šalių, ir biografijos, kvalifikacijos, mokymų bei patirties aprašymas, jeigu toks aprašymas gali turėti reikšmės ginčui ar parodymų turiniui;
 - (b) Išsamus ir detalus faktinių aplinkybių aprašymas (ir liudytojo informacijos, susijusios su šiomis faktinėmis aplinkybėmis, šaltinis), pakankamas tam, kad galėtų būti laikomas liudytojo parodymais dėl ginčo dalyko. Dokumentai, kuriais liudytojas remiasi ir kurie nebuvo iki tol pateikti, turi būti pridedami;
 - (c) kokia kalba Liudytojo parodymai buvo originaliai parengti, ir kokia kalba liudytojas ketina duoti parodymus Įrodymų tyrimo posėdžio metu;
 - (d) Patvirtinimas dėl Liudytojo parodymų teisingumo; ir
 - (e) data, vieta ir liudytojo parašas.

6. Jei yra pateikiami Liudytojų parodymai, bet kuri Šalis per Arbitražo teismo nustatytą terminą gali Arbitražo teismui bei kitoms Šalims pateikti patikslintus ar papildomus Liudytojų parodymu įskaitant parodymus asmenų, kurie prieš tai nebuvo nurodyti kaip liudytojai, tačiau tik tuo atveju, jeigu tokie patikslinimai ar papildymai yra susiję su:
 - (a) kitos Šalies Liudytojo parodymuose, Ekspertų išvadose ar išvadose ar kituose dokumentuose iškeltais klausimais, kurie iki tol nebuvo iškelti arbitražo procese; arba
 - (b) naujais faktiniais įvykiais, kurių nebuvo galima aptarti ankstesniuose Liudytojų parodymuose.
7. Jeigu liudytojas, kurio dalyvavimo buvo pareikalauta pagal 8.1 Straipsnį, be pateisinamos priežasties nepasirodo Įrodymų tyrimo posėdyje, Arbitražo teismas neatsižvelgia į bet kokius šio Liudytojo parodymus, susijusius su tuo Įrodymų tyrimo posėdžiu, nebent, esant išskirtinėmis aplinkybėmis, Arbitražo teismas nusprendžia kitaip.
8. Jeigu liudytojo dalyvavimo nebuvo pareikalauta pagal 8.1 Straipsnį, nė viena iš Šalių nėra laikoma sutikusi su tuo, jog Liudytojo parodymai yra teisingi.
9. Jeigu Šalis nori pateikti liudijimą iš asmens, kuris jos prašymu savanoriškai nesutiks dalyvauti, Šalis gali per Arbitražo teismo nustatytą terminą prašyti Arbitražo teismo imtis bet kokių teisėtų priemonių gauti to asmens parodymus, ar Arbitražo teismo leidimo imtis tokių veiksmų pačiai. Tuo atveju, kai prašymas pateikiamas Arbitražo teismui, Šalis turi nurodyti numatomą liudytoją, apibūdinti klausimus, kuriems liudytojo parodymai yra reikalingi, bei nurodyti, kodėl šie klausimai yra svarbūs bylai ir turi įtakos jos baigčiai. Arbitražo teismas turi nuspręsti dėl šio prašymo bei turi pats imtis, įgalioti prašančią Šalį imtis ar nurodyti bet kuriai kitai Šaliai imtis tokių veiksmų, kokie Arbitražo teismui atrodo reikalingi, jei, Arbitražo teismo nuožiūra, jis nustato, kad

šio liudytojo parodymai būtų svarbūs bylai ir turėtų įtakos jos baigčiai.

10. Bet kuriuo metu iki arbitražo bylos pabaigos Arbitražo teismas gali nurodyti bet kuriai Šaliai, kad ji turi užtikrinti, arba imtis maksimalių pastangų tam, kad būtų užtikrintas bet kurio asmens, net ir tokio, kurio parodymai dar nebuvo pasiūlyti, dalyvavimas teikiant parodymus Įrodymų tyrimo posėdyje. Bet kuri Šalis gali prieštarauti dėl priežasčių, nurodytų 9.2 arba 9.3 Straipsniuose.

5 straipsnis. Šalių paskirti Ekspertai

1. Šalis gali remtis Šalies paskirtu Ekspertu kaip konkrečių klausimų įrodinėjimo priemone. Per Arbitražo teismo nustatytą terminą (i) kiekviena Šalis turi nurodyti visus Šalies paskirtus Ekspertus, kurių parodymais ji ketina remtis ir šių parodymų dalyką; ir (ii) Šalies paskirtas Ekspertas turi pateikti Eksperto išvadą.
2. Eksperto išvadoje turi būti nurodyta:
 - (a) Šalies paskirto Eksperto visas vardas ir adresas, jo ar jos esamas ir buvęs ryšys (jeigu yra) su kuria nors iš Šalių, jų teisiniais patarėjais bei Arbitražo teismu, ir biografijos, kvalifikacijos, mokymų bei patirties aprašymas;
 - (b) Instrukcijų, pagal kurias jis ar ji teikia savo nuomonę ir išvadas, aprašymas;
 - (c) pareiškimas dėl jo ar jos nepriklausomumo nuo Šalių, jų teisinių patarėjų ir Arbitražo teismo;
 - (d) faktai, kuriais remiantis jis ar ji teikia savo ekspertinę nuomonę ir išvadas;
 - (e) jo ar jos ekspertinė nuomonė ir išvados, įskaitant išvadoms pateikti naudotų metodų, įrodymų ir informacijos aprašymą. Dokumentai, kuriais Šalies paskirtas Ekspertas remiasi, ir kurie nebuvo pateikti iki tol, privalo būti pridėti;
 - (f) jeigu Eksperto išvada buvo išversta, turi būti nurodoma, kokia kalba ji buvo originaliai parengta, ir kokia kalba Šalies

- paskirtas Ekspertas ketina teikti parodymus Įrodymų tyrimo posėdžio metu;
- (g) patvirtinimas dėl jo ar jos tikro įsitikinimo dėl Eksperto išvadoje pateiktos nuomonės patikimumo;
 - (h) Šalies paskirto Eksperto parašas, išvados data ir vieta; ir
 - (i) kurios konkrečios Eksperto išvados dalies autorius yra kiekvienas ekspertas, ar visa Eksperto išvada buvo parengta bendrai, jeigu Eksperto išvada pasirašoma daugiau nei vieno asmens.
3. Jei yra pateikiama Eksperto išvada, bet kuri Šalis per Arbitražo teismo nustatytą terminą gali Arbitražo teismui ir kitoms Šalims pateikti patikslintas ar papildomas Eksperto išvadas, įskaitant išvadas ar parodymus asmenų, kurie prieš tai nebuvo nurodyti kaip Šalies paskirti Ekspertai, tačiau tik tuo atveju, jeigu tokie patikslinimai ar papildymai yra susiję su:
- (a) kitos Šalies Liudytojo parodymuose, Ekspertų išvadose ar kituose dokumentuose iškeltais klausimais, kurie iki tol nebuvo iškelti arbitražo procese; arba
 - (b) naujais įvykiais, kurių nebuvo galima aptarti ankstesnėje Eksperto išvadoje.
4. Arbitražo teismas savo nuožiūra gali nurodyti, kad bet kurie Šalių paskirti Ekspertai, kurie pateiks ar yra pateikę Eksperto išvadas tais pačiais ar susijusiais klausimais, susitiktų ir aptartų šiuos klausimus. Tokiame susitikime Šalių paskirti Ekspertai turi bandyti pasiekti susitarimą dėl klausimų, patenkančių į jų Eksperto išvados apimtį, ir jie turi raštu fiksuoti klausimus, kuriais jie pasiekia sutarimą, likusias nesuderintas sritis ir tokio nesutarimo priežastis.
5. Jei Šalies paskirtas ekspertas, kurio dalyvavimo buvo pareikalauta pagal 8.1 Straipsnį, be pateisinamos priežasties nepasirodo Įrodymų tyrimo posėdyje, Arbitražo teismas neatsižvelgia į bet kokią šio Šalies paskirto Eksperto parengtą Eksperto išvadą,

susijusią su tuo Įrodymų tyrimo posėdžiu, nebent, esant išimtinėms aplinkybėms, Arbitražo teismas nusprendžia kitaip.

6. Jeigu Šalies paskirto Eksperto dalyvavimo nebuvo pareikalauta pagal 8.1 Straipsnį, nė viena iš Šalių nėra laikoma sutikusi su tuo, jog Eksperto išvada yra teisinga.

6 straipsnis. Arbitražo teismo paskirti Ekspertai

1. Arbitražo teismas, pasitaręs su Šalimis, gali paskirti vieną ar daugiau nepriklausomus Arbitražo teismo paskirtus Ekspertus atsakyti į konkrečius klausimus, nustatytus Arbitražo teismo. Arbitražo teismas, pasitaręs su Šalimis, paskirtiems Ekspertams turi suformuluoti užduotis. Galutinę užduočių kopiją Arbitražo teismas turi išsiųsti Šalims.
2. Prieš priimdamas paskyrimą Arbitražo teismo paskirtas Ekspertas Arbitražo teismui ir Šalims turi pateikti savo kvalifikacijos aprašymą ir pareiškimą dėl nepriklausomumo nuo Šalių, jų teisinių patarėjų ir Arbitražo teismo. Per Arbitražo teismo nustatytą terminą Šalys turi informuoti Arbitražo teismą, ar jos turi kokių nors prieštaravimų dėl Arbitražo teismo paskirto Eksperto kvalifikacijos ir nepriklausomumo. Arbitražo teismas turi nedelsdamas nuspręsti, ar atsižvelgti į tokį prieštaravimą. Po to, kai Arbitražo teismo paskirtas Ekspertas yra paskiriamas, Šalis gali ginčyti eksperto kvalifikaciją ir nepriklausomumą tik jei prieštaravimas yra dėl priežasčių, apie kurias Šalis sužinojo po to, kai ekspertas buvo paskirtas. Arbitražo teismas turi nedelsdamas nuspręsti, kokių, jei reikalinga, imtis veiksmų.
3. Remdamasis 9.2 ir 9.3 Straipsnių nuostatomis, Arbitražo teismo paskirtas Ekspertas gali paprašyti Šalies apžiūrai pateikti bet kokią informaciją ar suteikti prieigą prie Dokumentų, daiktų, mėginių, nuosavybės, įrenginių, sistemų, procesų ar vietos, tiek, kiek tai yra svarbu bylai ir turi reikšmės jos baigčiai. Šalys ir jų atstovai turi teisę gauti bet kokią tokią informaciją ir dalyvauti

tokiose apžiūrose. Bet kokius nesutarimus, kylančius tarp Arbitražo teismo paskirto Eksperto ir Šalies dėl prašymo sąsajumo, pagrįstumo ir tinkamumo, sprendžia Arbitražo teismas, remdamasis 3.5 – 3.8 Straipsnių nuostatomis. Arbitražo teismo paskirtas Ekspertas savo Eksperto išvadoje turi fiksuoti bet kokią Šalies atsisakymą vykdyti tinkamą prašymą ar Arbitražo teismo nutarimą, ir apibūdinti šio nevykdymo pasekmes konkretaus klausimo nagrinėjimui.

4. Arbitražo teismo paskirtas Ekspertas turi pateikti Arbitražo teismui rašytinę Eksperto išvadą. Eksperto išvadoje turi būti nurodyta:

- (a) Arbitražo teismo paskirto Eksperto visas vardas ir adresas, bei biografijos, kvalifikacijos, mokymų ir patirties aprašymas;
- (b) faktai, kuriais remiantis jis ar ji teikia savo ekspertinę nuomonę ir išvadas;
- (c) jo ar jos ekspertinė nuomonė ir išvados, įskaitant išvadoms pateikti naudotų metodų, įrodymų ir informacijos aprašymą. Dokumentai, kuriais Arbitražo teismo paskirtas Ekspertas remiasi, ir kurie nebuvo pateikti iki tol, privalo būti pridėti;
- (d) jeigu Eksperto išvada buvo išversta, turi būti nurodoma, kokia kalba ji buvo originaliai parengta, ir kokia kalba Arbitražo teismo paskirtas Ekspertas ketina teikti parodymus Įrodymų tyrimo posėdžio metu;
- (e) patvirtinimas dėl jo ar jos tikro įsitikinimo dėl Eksperto išvadoje pateiktos nuomonės patikimumo;
- (f) Arbitražo teismo paskirto Eksperto parašas, išvados data ir vieta; ir
- (g) kurios konkrečios Eksperto išvados dalies autorius yra kiekvienas ekspertas, ar visa Eksperto išvada buvo parengta bendrai, jeigu Eksperto išvada pasirašoma daugiau nei vieno asmens.

5. Arbitražo teismas turi Šalims išsiųsti tokios Eksperto išvados kopiją. Šalys gali įvertinti bet kokią informaciją, Dokumentus, daiktus, mėginius, nuosavybę, įrenginius, sistemas, procesus ar patikros vietą, kuriuos tyrė Arbitražo teismo paskirtas Ekspertas, bei bet kokį susirašinėjimą tarp Arbitražo teismo ir Arbitražo teismo paskirto Eksperto. Per Arbitražo teismo nustatytą terminą Šalis turi galimybę atsiliepti į Eksperto išvadą Šalies procesiniu dokumentu, ar Liudytojo parodymais, ar Šalies paskirto Eksperto parengta Eksperto išvada. Arbitražo teismas Šalies pateiktą procesinį dokumentą, Liudytojo parodymus ar Eksperto išvadą persiunčia Arbitražo teismo paskirtam Ekspertui ir kitoms Šalims.
6. Esant Šalies ar Arbitražo teismo prašymui, Arbitražo teismo paskirtas Ekspertas turi dalyvauti Įrodymų tyrimo posėdyje. Arbitražo teismas gali apklausti Arbitražo teismo paskirtą Ekspertą, taip pat jis ar ji gali būti apklausiami Šalių ar Šalių paskirtų Ekspertų dėl klausimų, iškeltų jo ar jos Eksperto išvadoje, Šalių procesiniuose dokumentuose, ar Liudytojų parodymuose, ar pagal 6.5 Straipsnį Šalių paskirtų Ekspertų parengtose Eksperto išvadose.
7. Arbitražo teismo paskirto Eksperto parengta Eksperto išvada ir joje pateiktos išvados Arbitražo teismo turi būti įvertinama atsižvelgiant į visas bylos aplinkybes.
8. Arbitražo teismo paskirto Eksperto užmokesčiai ir išlaidos, padengiamos Arbitražo teismo nustatyta tvarka bei sudaro dalį arbitražo išlaidų.

7 straipsnis. Patikrinimas

Remdamasis 9.2 ir 9.3. Straipsnių nuostatomis, Arbitražo teismas, esant Šalies prašymui ar savo nuožiūra, gali patikrinti ar reikalauti Arbitražo teismo paskirto Eksperto ar Šalies paskirto Eksperto

patikrinti bet kokią vietą, nuosavybę, įrenginius ar bet kokius kitus daiktus, mėginius, sistemas, procesus ar Dokumentus taip, kaip jis mano esant reikalinga. Arbitražo teismas, pasitaręs su Šalimis, nusprendžia dėl patikrinimo laiko ir organizavimo. Šalys ir jų atstovai turi teisę dalyvauti bet kokiam tokiame patikrinime.

8 straipsnis. Įrodymų tyrimo posėdis

1. Per Arbitražo teismo nustatytą terminą bet kuri Šalis turi informuoti Arbitražo teismą ir kitas Šalis apie liudytojus, kurių dalyvavimo posėdyje ji reikalauja. Kiekvienas liudytojas (kurio sąvoka, šio Straipsnio tikslais, apima faktinių aplinkybių liudytojus ir bet kokius ekspertus), pagal 8.3 Straipsnį, turi teikti parodymus Įrodymų tyrimo posėdyje, jei šio asmens dalyvavimo reikalavo bet kuri Šalis ar Arbitražo teismas.
2. Šalies prašymu arba savo iniciatyva, pasitaręs su Šalimis Arbitražo teismas gali nurodyti, kad Įrodymų tyrimo posėdis vyks kaip Nuotolinis posėdis. Tokiu atveju Arbitražo teismas konsultuojasi su šalimis dėl Nuotolinio posėdžio protokolo sudarymo, kad Nuotolinį posėdį būtų galima vykdyti efektyviai, sąžiningai ir, kiek įmanoma, be nenumatytų pertraukimų. Protokole gali būti nurodyta:
 - (a) naudotina technologija;
 - (b) išankstiniai technologijos bandymai arba mokymai naudotis technologija;
 - (c) pradžios ir pabaigos laikas, visų pirma atsižvelgiant į laiko juostas, kuriose bus dalyviai;
 - (d) kaip liudytojams arba Arbitražo teismui galima pateikti Dokumentus; ir
 - (e) priemonės, kuriomis siekiama užtikrinti, kad liudytojai, duodantys parodymus žodžiu, nebūtų netinkamai paveikti ar blaškomi.

3. Arbitražo teismas visais atvejais visiškai vadovauja Įrodymų tyrimo posėdžiui. Arbitražo teismas gali riboti ar pašalinti bet kokią liudytojui pateikiamą klausimą, pateiktą atsakymą ar liudytojo dalyvavimą, jei mano, jog toks klausimas, atsakymas ar dalyvavimas yra nesusijęs, nereikšmingas ar neprotingai apsunkinantis, pasikartojantis ar kitaip atitinkantis 9.2 arba 9.3 Straipsniuose nurodytas prieštaravimo priežastis. Tiesioginio ar pakartotinio parodymų davimo metu klausimai liudytojui negali būti nepagrįstai menami.
4. Atsižvelgiant į žodinių parodymų teikimą, Įrodymų tyrimo posėdyje:
 - (a) Ieškovas paprastai pirmas pristato savo liudytojų parodymus, po kurių Atsakovas pristato savo liudytojų parodymus;
 - (b) po tiesioginio parodymų davimo, bet kuri kita Šalis gali apklausti tokį liudytoją Arbitražo teismo nustatyta tvarka. Šalis, kuri iš pradžių pristatė liudytoją, turi turėti galimybę paklausti papildomų klausimų dėl kitų Šalių apklausomis iškeltų aplinkybių;
 - (c) po to, Ieškovas paprastai pirmas pristato savo Šalies paskirto Eksperto parodymus, po kurių Atsakovas pristato savo Šalies paskirto Eksperto parodymus. Šalis, kuri iš pradžių pristatė Šalies paskirtą Ekspertą, turi turėti galimybę paklausti papildomų klausimų dėl kitų Šalių apklausomis iškeltų aplinkybių;
 - (d) Arbitražo teismas gali apklausti Arbitražo teismo paskirtą Ekspertą, ir jis ar ji gali būti apklausiami Šalių bei Šalių paskirtų Ekspertų dėl klausimų, iškeltų Arbitražo teismo paskirto Eksperto išvadoje, Šalių pateiktuose procesiniuose dokumentuose ar Šalių paskirtų Ekspertų parengtose Eksperto išvadose;

- (e) Jei arbitražo procesas yra išskiriamas į atskirus klausimus ar stadijas (tokius kaip jurisdikcijos, preliminarus vertinimo, atsakomybės ar žalos), Šalys gali susitarti ar Arbitražo teismas gali nustatyti parodymų davimo grafiką kiekvienam klausimui ar stadijai atskirai;
 - (f) Arbitražo teismas, esant Šalies prašymui ar savo nuožiūra, gali keisti šią proceso tvarką, įskaitant parodymų davimo išdėstymą pagal konkrečius klausimus, ar tokiu būdu, jog liudytojai būtų apklausiami tuo pačiu metu ir vienas priešais kitą (liudytojų akistata);
 - (g) Arbitražo teismas gali bet kada užduoti klausimus liudytojui.
5. Faktinių aplinkybių Liudytojas, Arbitražo teismo nustatyta tvarka, prieš liudydamas turi patvirtinti, kad jis ar ji įsipareigoja sakyti tiesą, o eksperto atveju – patvirtinti jo ar jos tikrą įsitikinimą Įrodymų tyrimo posėdyje išsakytų nuomonių patikimumu. Jeigu liudytojas yra pateikęs Liudytojo parodymus ar Eksperto išvadą, liudytojas turi juos patvirtinti. Šalys gali susitarti, arba Arbitražo teismas gali nurodyti, kad Liudytojo parodymai ar Eksperto išvada yra laikoma liudytojo tiesioginiais parodymais, tokiu atveju Arbitražo teismas bet kuriuo atveju gali leisti duoti tolesnius žodinius tiesioginius parodymus.
6. Remdamasis 9.2 ir 9.3 Straipsnių nuostatomis, Arbitražo teismas gali bet kurio asmens pareikalauti pateikti liudijimą žodžiu ar raštu dėl bet kokio klausimo, kurį Arbitražo teismas laiko svarbiu bylai, ir kuris turi reikšmės jos baigčiai. Bet kuris Arbitražo teismo pakviestas ir apklaustas liudytojas gali būti apklausiamas ir Šalių.

9 straipsnis. Įrodymų leistinumas ir vertinimas

1. Arbitražo teismas nustato įrodymų leistinumą, sąsajumą, reikšmingumą bei svarbą.

2. Arbitražo teismas, esant Šalies prašymui ar savo nuožiūra, visiškai ar iš dalies pašalina iš pateiktų įrodymų ar prašomų pateikti įrodymų bet kokį Dokumentą, pareiškimą, žodinį parodymą, ar patikrinimą, dėl bet kurios iš šių priežasčių:
 - (a) dėl nepakankamos svarbos bylai, ar įtakos jos baigčiai nebuvimo;
 - (b) dėl teisinės kliūties ar privilegijos pagal teines ar etines taisykles, kurių taikymą nustatė Arbitražo teismas (žr. 9.4 Straipsnį toliau);
 - (c) dėl nepagrįstos naštos pateikti prašomus įrodymus;
 - (d) dėl pagrįstai tikėtinais įvykusio Documento praradimo ar sunaikinimo;
 - (e) dėl komercinio ar techninio konfidencialumo priežasčių, kurias Arbitražo teismas laiko įtikinančiomis;
 - (f) dėl ypatingo politinio ar institucinio jautrumo (įskaitant įrodymus, kurie valstybinės valdžios ar viešos tarptautinės institucijos yra pripažinti slaptais), kurį Arbitražo teismas laiko įtikinančiu;
 - (g) dėl aplinkybių, susijusių su proceso ekonomišku, proporcingumu, sąžiningumu ir Šalių lygiateisiškumu, kurias Arbitražo teismas laiko įtikinančiomis.
3. Arbitražo teismas Šalių prašymu arba savo iniciatyva gali neįtraukti neteisėtu būdu įgytus įrodymus.
4. Sprendžiant dėl teisinės kliūties ar privilegijos pagal 9.2(b) Straipsnį, Arbitražo teismas tiek, kiek leidžia privalomos teisinės ar etinės taisyklės, kurios yra nustatytos kaip taikytinos, gali atsižvelgti į:
 - (a) bet kokį poreikį apsaugoti Documento, pareiškimo ar žodinės komunikacijos, parengtą ar pateiktą siekiant suteikti ar gauti teisinį patarimą, konfidencialumą;
 - (b) bet kokį poreikį apsaugoti parengto Documento, pareiškimo ar pateiktos žodinės komunikacijos, kurie yra susiję su ir

- parengti ar pateikti dėl taikos sutarties derybų, konfidencialumą;
- (c) Šalių ar jų konsultantų lūkesčius tuo metu, kai teisinė kliūtis ar privilegija atsirado;
 - (d) atsisakymą nuo bet kokios teisinės kliūties ar privilegijos, išreikštą susitarimu, ankstesniu atskleidimu, pritarimu naudoti Dokumentą, pareiškimu, žodine komunikacija, ar joje pateiktu patarimu, ar kitaip; ir
 - (e) poreikį išlaikyti sąžiningumą ir lygybę tarp Šalių, ypač jei joms yra taikomos skirtingos teisinės ar etinės taisyklės.
5. Arbitražo teismas, esant poreikiui, gali imtis būtinų priemonių tam, kad Dokumentams ir įrodymams, kurie turi būti pateikti ar įvertinti, būtų taikoma tinkama konfidencialumo apsauga.
 6. Jei Šalis be pateisinamos priežasties laiku nepateikia bet kokio Dokumento, dėl kurio buvo pateiktas Prašymas dėl dokumentų pateikimo, ir dėl kurio ji nepateikė prieštaravimų nustatytų laiku, ar ji nepateikia Dokumento, kurį pateikti nurodė Arbitražo teismas, Arbitražo teismas gali laikyti, kad toks Dokumentas būtų priešingas Šalies interesams.
 7. Jei Šalis be pateisinamos priežasties laiku nepateikia bet kokių susijusių įrodymų, įskaitant parodymus, kurių prašė viena iš Šalių, dėl kurių ji nepateikė prieštaravimų nustatytu laiku, ar ji nepateikia bet kokių įrodymų, įskaitant parodymus, kuriuos pateikti nurodė Arbitražo teismas, Arbitražo teismas gali laikyti, kad tokie įrodymai būtų priešingai Šalies interesams.
 8. Arbitražo teismui nusprendus, kad Šalis neveikė gera valia renkant įrodymus, Arbitražo teismas gali, kartu su bet kokiomis kitomis priemonėmis pagal šias Taisykles, atsižvelgti į šią aplinkybę, spręsdamas dėl arbitražo išlaidų paskirstymo, įskaitant ir išlaidas, kilusias iš ar susijusias su įrodymų rinkimu.

Pradinės Darbo grupės nariai (1999 m. Taisyklių rengėjai)

David W Rivkin

*Pirmininkas, SBL Komitetas D
(Arbitražas ir AGS)
Debevoise & Plimpton LLP,
Niujorkas, JAV*

Wolfgang Kühn

*Buvęs pirmininkas, SBL Komitetas D
Heuking Kühn Lüer Wojtek,
Diuseldorfas, Vokietija*

Giovanni M Ughi

*Pirmininkas
Ughi e Nunziante Studio Legale,
Milanas, Italija*

Hans Bagner

*Advokatfirman Vinge KB,
Stockholm, Sweden*

John Beechey
International Chamber of Commerce
Paris, France

Peter S Caldwell
Caldwell Ltd, Honkongas

Bernardo M Gremades
B Cremades y Asociados
Madridas, Ispanija

Emmanuel Gaillard
Shearman & Sterling LLP,
Paryžius, Prancūzija

Paul A Gélinas
Gélinas & Co,
Paryžius, Prancūzija

Hans van Hautte
Ketholieke Universiteit Leuven,
Levenas, Belgija

Pierre A Krrer
Ciurichas, Šveicarija

Jan Paulsson
Freshfields Bruckhaus Deringer LLP,
Paryžius, Prancūzija

Hilmar Raeschke-Kessler

*Rechtsanwalt beim Bundesgerichtshof,
Karlsruhè-Etlingenas, Vokietija*

V V Veeder, QC

*Essex Court Chambers,
Londonas, Anglija*

O L O de Witt Wijnen

*Nauta Dutilh,
Roterdamas, Nyderlandai*

IBA Taisyklių dėl Įrodymų peržiūros pakomitečio nariai (2010 peržiūra)

Richard H Kreindler
Pirmininkas
Peržiūros pakomitetis
Shearman & Sterling LLP,
Frankfurtas, Vokietija

David Arias
Pérez-Llorca
Madridas, Ispanija

C Mark Baker
Fulbright & Jaworski LLP,
Hiustonas, Teksasas, JAV

Pierre Bienvenu
Pirmininkas 2008-2009

*Arbitražo komitetas
Ogilvy Renault LLP,
Monrealis, Kanada*

Amy Cohen Kläsener
*Peržiūros pakomitečio sekretorė
Shearman & Sterling LLP,
Frakfurtas, Vokietija*

Antonias Dimolitsa
*Antonias Dimolitsa & Associates,
Atėnai, Graikija*

Paul Friedland
*White & Case LLP,
Niujorkas, JAV*

Nicolás Gamboa
*Gamboa & Chalela Abogados,
Bagotá, Kolumbija*

Judith Gill, QC
*Pirmininkė 2010-2011
Arbitražo komitetas
Allen & Overy LLP
Londonas, Anglija*

Peter Heckel
*Hengeler Mueller Partnerschaft von Rechtsanwälten
Frankfurtas, Vokietija*

Stephen Jagusch
*Allen & Overy LLP,
Londonas, Anglija*

Xiang Ji
*Fangda Partners,
Pekinas ir Šanchajus, Kinija*

Kap-You (Kevin) Kim
*Bae, Kim & Lee LLC,
Seulas, Pietų Korėja*

Toby T Landau, QC
*Essex Court Chambers,
Londonas, Anglija*

Alexis Mourre
*Castaldi Mourre & Partners,
Paryžius, Prancūzija*

Hilmar Raeschke-Kessler
*Rechtsanwalt beim Bundesgerichtshof,
Karlsruhè-Etlingenas, Vokietija*

David W Rivkin
*Debevoise & Plimpton LLP,
Niujorkas, JAV*

Georg von Segesser
Schellenberg Wittmer
Ciurichas, Šveicarija

Essam Al Tamimi
Al Tamimi & Company,
Dubajus, JAE

Guido S Tawil
Pirmininkas 2009-2010
Arbitražo komitetas
M & M Bomchil Abogados
Buenos Airės, Argentina

Hiroyuki Tezuka
Nishimura & Asahi
Tokijas, Japonija

Ariel Ye
King & Wood,
Pekinas, Kinija

Peržiūros Darbo grupės nariai (2020 m. peržiūra)

Gaëtan Verhoosel

*Pirmininkas 2019-2020, IBA Arbitražo komitetas;
Three Crowns LLP,
Londonas, Anglija*

Philippe Pinsolle

*Pirmininkas 2020-2021, IBA Arbitražo komitetas
Quinn Emanuel Urquhart & Sullivan
Ženeva, Šveicarija*

Joseph E. Neuhaus

*Pirmininkas 2020-2021, IBA Arbitražo gairės ir taisyklės
Pakomitetis;
Sullivan & Cromwell LLP,
Niujorkas, JAV*

Nathalie Voser

*Pirmininkė 2020-2021, IBA Arbitražo gairės ir taisyklės
Pakomitetis;
rothorn legal ltd,
Ciurichas, Šveicarija*

Álvaro López de Argumedo

*Pirmininkas 2018-2019, IBA Arbitražo gairės ir taisyklės
Pakomitetis;
Latham & Watkins LLP,
Paryžius, Prancūzija*

David S. Blackman

*Peržiūros Darbo grupės sekretorius;
Sullivan & Cromwell LLP,
Niujorkas, JAV*

Santiago Rodríguez Senior

*Peržiūros Darbo grupės sekretorius;
Uría Menéndez,
Madridas, Ispanija*

Alice Williams

*Peržiūros Darbo grupės sekretorius;
Schellenberg Wittmer,
Ženeva, Šveicarija*

Hassan Arab

*Al Tamimi & Company,
Dubajus, JAE*

Pierre Bienvenu

*Norton Rose Fulbright,
Monrealis, Kanada*

Stefan Brocker

*Mannheimer Swartling,
Stokholmas, Švedija*

Daniel Busse

*Peržiūros Darbo grupės sekretorius;
Busse Disputes,
Frankfurtas, Vokietija*

Cecilia Carrara

*Legance
Roma, Italija*

Kabir Duggal

*Arnold & Porter,
Niuorkas, JAV*

Valeria Galindez

*Galindez Arb,
San Paulas, Brazilija*

Laura Halonen

*Wagner Arbitration,
Berlynas, Vokietija*

Ximena Herrera-Bernal

*Shearman & Sterling,
Londonas, JK*

Ben Juratowitch

*Freshfields Bruckhaus Deringer,
Paryžius, Prancūzija*

Tejas Karia

*Shardul Amarchand Mangaldas & Co,
Naujasis Delis, Indija*

Bartosz Kruzewski

*Clifford Chance,
Varšuva, Lenkija*

Noiana Marigo

*Peržiūros Darbo grupės komandos vadovė;
Freshfields Bruckhaus Deringer,
Niujorkas, JAV*

Carmen Martinez López

*Peržiūros Darbo grupės komandos vadovė;
Three Crowns,
Londonas, Anglija*

Isabelle Michou

*Quinn Emanuel Urquhart & Sullivan,
Paryžius, Prancūzija*

Babajide Ogundipe

*Sofunde, Osakwe, Ogundipe & Belgore,
Lagosas, Nigerija*

Andrey Panov
Norton Rose Fulbright,
Maskva, Rusija

Tyler B. Robinson
Simpson Thacher & Bartlett,
Londonas, Anglija

Samantha J. Rowe
Debevoise & Plimpton,
Londonas, Jungtinė Karalystė

Sabina Sacco
Peržiūros Darbo grupės komandos vadovė;
Lévy Kaufmann-Kohler,
Ženeva, Šveicarija

Anne-Véronique Schlaepfer
White & Case,
Ženeva, Šveicarija

Helen H Shi
Fangda Partners,
Pekinas, Kinija

Jimmy Skjold Hansen
Plesner,
Kopenhaga, Danija

Erica Stein

Dechert LLP,

Briuselis, Belgija / Paryžius, Prancūzija

Cosmin Vasile

Zamfirescu Racoti & Partners,

Bukareštas, Rumunija

Mohamed Abdel Wahab

Zulficar & Partners,

Kairas, Egiptas

Ariel Ye

King & Wood Mallesons,

Šendženas, Kinija

Roland Ziadé

Linklaters,

Paryžius, Prancūzija

the global voice of
the legal profession